

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

14. Proponitur quinta sententia Doctoris Hallieri. Ex p. 12. tr. 1. res. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

copus consecrator tunc profert, scilicet; *ungatur, & consecratur capus tuum celesti benedictione in ordine Pontificali in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Item, *ungatur manus ista de Oleo sanctificato, & Chrismate sanctificationis, sicut unxit Samuel David Regem, & Prophetam: ita ungamur, & consecremur in nomine Dei Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Tertia, & ultima partialis materia est traditio baculi Pastoralis, Annulli, & libri Evangeliorum: Forma ei correspondens sunt verba, quæ inter tradendum ista instrumenta Episcopus consecrator profert. Hucusque Ilambertus cui alterum Theologum Gallum subjungo, nempe Ludouicum Abelly in Medulla Theologica tom. 2. cap. 7. de Sacramento Ordinis, sect. 2. qui sic asserit; Triplicem esse materiam partialem Episcopatus: triplicem item formam partialem: Prima illius materia partialis est impositio manuum à tribus Episcopis facta super caput illius, qui in Episcopatum ordinatur: forma ei correspondens sunt hæc verba ab illis tribus simul prolata, *Accipe Spiritum sanctum.* Secunda materia partialis est vnctio capitis, & manuum ipsius electi in Episcopatum facta per consecratorem Episcopum: forma ei respondens sunt verba quæ in ipsa vnctione ab Episcopo consecratore profertur. Tertia denique partialis materia est traditio baculi Pastoralis, Annulli, & libri Evangeliorum: forma ei respondens sunt verba, quæ in ipsa traditione consecrator Episcopus profert. Vsq̄que istis quidem cum quibusdam aliis Theologis, quos citat, existimat materiam Episcopalis Ordinationis in sola manuum impositione à tribus Episcopis facta; formam item in solis verbis, quæ tunc ab illis profertur; obseruatque paucos admodum Theologos scripsisse de materia, & forma Episcopalis Ordinationis: nihilominus probabilior est, & in praxi tenenda sententia in assertione nostra explicata. Ita Abelly. Hanc sententiam tenet etiam Ioan. Pontius in *Curso Theologico disp. 48. quest. 2. concl. 8. num. 15.* Vide etiam Michaëlem Medinam lib. 1. de *Contin. c. 7.* & Guillelmum Durandum lib. 2. Rationalis officiorum.

RESOL. XIII.

Adducitur secunda, tertia, & quarta sententia Fornarij, Syluij, & Merceri. Ex part. 1. tra. 1. Ref. 13.

§. 1. Secunda sententia est Martini Fornarij de *Sacram. Ordinis. cap. 1.* qui requirit solum manuum impositionem, libri Evangeliorum traditionem, & capitis vnctionem. Tertia sententia est Francisci Syluij Professoris Regij in *Academia Duacena in 3. part. quest. 40. art. 5. conclus. 2.* sic asserentis; Materia est Chrismatica vnctio manuum: forma verba quæ tunc profert consecrans, *ungatur manus ista, &c.* Vnde toto præcedenti tempore semper vocatur in Pontificali, Electus, postquam verò verba ad istam vnctionem prolata sunt, Consecratus appellatur. Confert Innocentius III. *cap. cum venisset de sacra vnctione.* Ita ille.

2. Quarta sententia est Guillelmi Merceri, etiam Professoris Regij, in *Academia Louanensi de Sacramento. q. 4. art. 3.* vbi sic asserit: Pro materia quoque habet Chrismaticam capitis, & manuum vnctionem: pro forma verba quæ tunc profert consecrans; *Ungetur manus ista, &c.* vt significat Innocentius III. *cap. cum venisset de sacra vnctione.* Et colligitur ex eo quod toto tempore præcedenti in Pontificali appellatur, Electus, postea verò, Consecratus. Materia quoque altera est manuum impositio, & forma altera,

Accipe Spiritum sanctum, &c. Minister denique est principalis quidem Episcopus ille qui in Pontificali vocatur consecrator, secundarij verò alij duo assistentes. Hæc Mercerus.

RESOL. XIV.

Proponitur quinta sententia Doctoris Hallier. Ex p. 12. tr. 1. Ref. 14.

§. 1. ERuditus, & amicissimus Franciscus Hallier Professor Regius in *Academia Sorbonica de sacris Electionibus part. 2. sect. 7. cap. 2. §. 13. num. 29.* putat probabile non solum manuum impositionem, verum etiam traditionem libri Evangeliorum in manus Episcopi consecrandi, cum iis verbis; *Accipe Evangelium, & vade, prædica populo, &c.* esse alteram materiam partialem Episcopalis Ordinis. Primò, quia Concilium Florentinum ex prædictis decernit materiam Sacramenti Ordinis esse illud, per cuius traditionem Ordo innuens in omnibus ordinationibus esse aliquid, quod tradatur, quod quidem Ordinis materiam esse dixit: nihil autem est quod in Episcopi consecratione tradatur, præterquam liber iste Evangeliorum. Secundò, quia Pontificale Romanum, Episcopum, cui manus impositæ fuerunt, vocat adhuc *Electum*, nondum autem *Consecratum* cum appellat, nisi postquam liber Evangeliorum hac prolata verborum, quæ ibidem recitatur, forma, ipsi in manus traditus fuerit. Tertiò, quia principale officium Episcopi, putà prædicandi munus, Evangeliorum libros, & prædictis verbis egregie innotescit: Quare cum materia, & formæ ordinis, saltem partiales, ea sunt, quæ præcipuum vniuscuiusque Ordinis officium indicant, potrectio libri Evangeliorum erit altera materia partialis Ordinis Episcopalis, & verba simul cum ea potrectio prolata erunt forma. Quartò, quia non est potior ratio, cur potrectio calicis cum vino, & patenæ cum pane sint materia Presbyteratus, potrectio libri Evangeliorum materia Diaconatus, & sic de cæteris ordinibus, quàm potrectio libri Evangeliorum materia Episcopatus: atqui Florentinum expresse prædictas materias Presbyteratus, & Diaconatus assignat: videtur itaque pro materia quoque partiali Episcopatus traditio libri Evangeliorum esse statuenda. Obijcies tamen primò, materiam eam non esse Ordinationis, ad quam non concurrunt, qui sunt eiusdem Ordinationis ministri: at non solum Episcopus, qui principalis auctor est consecrationis Antistitis electi: sed alij duo ad minus Episcopi, qui cum eo consecrant sunt ministri Ordinationis Episcopalis, si ea ex communi sententia, in qua tres saltem Episcopi non adfuerint consecrantes, nulla est: cum ergo solus Episcopus principaliter consecrans librum Evangeliorum tradat, & prædicta verba proferat, non videtur potrectio libri Evangeliorum esse materia Ordinationis, nec prædicta verba esse forma. Secundò, quia si impositio manuum est materia Ordinationis, eaque adeo efficax, vt gratiam producat, ne frustra videatur Episcopus dicere; *Accipe Spiritum sanctum*, quod ex Tridentino docuimus; certè peracta illa manuum impositione videtur perfectum esse Sacramentum: nam Sacramentum gratiam non producit, nisi perfectum, proindeque sequens libri Evangeliorum traditio gratiam non conferet. Confirmatur, nam manus impositio gratiam producit, vt Scriptura facta, Patres, ac Concilia superius innuunt: vel ergo collatio libri Evangeliorum producit gratiam, vel non: si producit: bis ergo gratia Episcopalis Ordinis, non autem semel confertur, quod

Sup. omni- bus seqq. ab hinc vsque in fine huius Ref. ad licentiam inf. in Ref. 12. à lin. 9. & §. sed diffi.

quod gratis, & sine fundamento dicitur: si non producat, nulla ratio videtur suadere hanc esse partem, aut materiam Sacramenti; quippe cum materia cuiuscumque Sacramenti v. g. aquæ in Baptismo, Olei in confirmatione, & sic de cæteris gratiæ productio tribuatur. Respondemus ad primum quidem argumentum, satis esse ne qui principem in consecratione Episcopi locum tenet, solus minister consecrationis istius dicatur, & vt alij etiam cum eo ministri censeantur, quod ad aliquam eius partialem materiam, ac partialem formam concurrant, licet non ad singulas partiales materias cooperentur: Quare cum Episcopi omnes manus capiti Antistitis consecrandi imponant, simulque dicant cum consecratore hæc verba, *Accipe Spiritum sanctum*, consecrationis ministri dici poterunt, quamvis qui inter eos simpliciter dicitur in Pontificali Romano consecrator, hanc prærogatiuam obtineat, quod, & ad impositionem manuum ipse cum cæteris, & ad porrectionem libri Euangeliorum solus ipse agat, quem proinde solum ad validam & ratam ordinationem necessariò requirit, longè probabilius esse postea dicemus. Secundo argumento respondemus vtrumque esse probabile, & quo manus impositio non statim producat gratiam, nisi postquam porrectus est liber Euangeliorum, quo porrecto, tam gratia, quam character Episcopalis (siue nouus sit, siue extensio Presbyteralis) producantur vi non solum impositionis manuum, verum etiam porrectionis libri Euangeliorum. Nam qui parum temporis fuit inter applicatam vtramque istam materiam, priori effectus rectè tribuitur, etsi, non nisi posteriore secuta, producat; eo modo quo si trina immersione Baptismus conferatur, non vltimæ tantum immersioni, verum etiam primæ tribuetur gratia Baptismalis, quamvis non nisi post vltima producta sit: potest etiam è contrario dici, quod per impositionem manuum producat gratia Episcopalis, & postea per porrectionem libri Euangeliorum, potestas ordinis Episcopalis, seu character consecrator, aded vt nempe producat per vnã materiam partialem gratia, tanquam dispositio ad diuinam potestatem Episcopi ritè consequendam; per alteram verò partialem materiam potestas illa dispositæ iam animæ ordinandi imprimatur: eo modo quo probabile est partiales gratias per impositionem Corporis, & Sanguinis Christi sub speciebus Panis, & Vini, producat & partialibus vñctionibus, quæ in Extrema vñctione adhibentur, peculiaria annexa esse auxilia contra peculiaria vitia, quæ singulis sensibus insident, & ab iis speciatim oriuntur, ac fouentur. Quod si in eodem Sacramento non conferret absurdum effectus gratiæ partiti, multo minus absurdum videbitur in eodem Sacramento Episcopatus; sic distinguere eius effectus, vt per vnã materiam gratia, per alteram partialem character, seu potestas Episcopalis conferatur; quod enim dicitur Sacramentum non conferre gratiam nisi perfectum, hoc licet verum sit in Sacramento vnicam habentibus materiam; at non in iis, quæ duplicem materiam obtinent partialem. Huc vsque Hallier.

RESOL. XV.

Afferitur sexta sententia Patris Dicastilli. Ex part. 12. tit. 1. Ref. 15.

§. 1. Sextam sententiam ex Fumo, Diuo Antonino, & alijs adducit, & sequitur P. Dicastillus de *Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 2. dub. 9. num. 126.* vbi probat consecrationis Episcopalis materiam esse ma-

num impositionem, & simul impositionem libri super ceruicem, & scapulas Electi. Dicendum est igitur non esse necessarium ad rationem Sacramenti, vt totam materiam adhibeat ille, qui minister est, iuxta sententiam Vasquij. Ac proinde etiam aliqua pars materiae adhibeatur ab alio, qui non sit minister, & in ea etiam pars illa materiae necessaria sit ad Sacramentum, posse per illam adhibitionem partis materiae à non ministro, confici Sacramentum. Vnde in nostro casu dici etiam posset, habitionem (vt sic dicam) libri Euangeliorum supra caput consecrandi, esse partem materiae necessariam simul cum manuum impositione, siue ea libri habitio proueniat ab alio Episcopo, siue Sacerdote, siue Diacono; itavt nec impositio libri sine manuum impositione, neque hæc impositio sine illa sit sufficiens materia, sed vtraque simul; & ea ratione potuisse institui huiusmodi Sacramentum nemo potest dubitare. Quod autem sic de facto institutum sit, colligimus ex eo, quod ea sit magis communis sententia in Schola, & fundata in vsu Ecclesiæ adhibentis librum, non solum, quæ explicatur in Conc. Carthagen. IV. sed etiam ab antiquis Patribus primitiue Ecclesiæ recepta, & tradita consuetudine, vt ex Dionysio Apostolorum discipulo constat, & latè probat Turrianus ad citata loca Clementis Romani, maxime lib. 8. *Constitutionum*, cap. 4. & lib. 2. pro *Epistolis Pontificum*, cap. 21. post medium. Quod autem ea impositio non necessariò fieri debeat ab Episcopis consecrantibus, constat ex vsu nostro Ecclesiæ in Pontificis Romani Clementis VIII. iussu edito.

RESOL. XVI.

Exhibetur septima, & vltima sententia Vasquez, Bellamini, & aliorum. Ex p. 12. tit. 1. Ref. 16.

§. 1. Sententiam vltimam sustinet, & probat Vasquez *disp. 140. cap. 5. num. 58.* Bellamini *lib. de Sacram. Ordinis*, cap. 9. Coninch. *disp. 20. dub. 7. concl. 1.* Henriquez *1. 10. c. 7. num. 3.* Bernal de *Sacram. disp. 47. sect. 6. num. 14.* Layman de *Sacramento Ordinis*, cap. 5. Petrus Sotus de *Sacram. tit. 5.* & alij penes ipsos, asserentes quod tota materia consecrationis Episcopalis est impositio manuum Episcopatum; forma autem verba illa, *Accipe Spiritum sanctum*, & quæ proferuntur ab Episcopo, vel Episcopis ordinantibus. Probat primò ex Trident. *sess. 14. cap. 3.* & alijs Concilijs. Secundo ex Patribus, vt Ambrosio *lib. de sacerdotali Dignitate*, cap. 5. Hieron. in *cap. 11. Isaiæ*, & alijs. Confirmatur, quia talis ceremonia sufficienter significat gratiam, & potestatem specialem, & totaliter ordinatum admitti in consortium Patrum Ecclesiæ, siue Episcoporum.

2. Probat etiam ex verbis Diui Pauli 1. Tim. vbi agit de Timotheo Episcopo, deinde dicit gratiam Timotheo esse datam per prophetiam cum impositione manuum: nomine autem Prophetiæ intelligunt Vasquez, & alij verba illa, *Accipe Spiritum sanctum*. Cum ergo dicat Paulus per eam prophetiam, & manuum impositionem conferri gratiam, & hæc per Sacramentum conferatur; Sacramentum verò confectum esse materia, & forma, sequitur manuum impositionem esse materiam proximam, & verba prædicta formam. Nec obstat (inquit Vasquez n. 60.) verba illa, *Accipe Spiritum sanctum*, esse admodum generalia: quamvis enim in illis secundum se consideratis non denotetur specialis gradus & potestas Episcopalis, sed in cuiuscumque alterius ordinatione possint dici, nihilominus vt hæc, & nunc dicuntur à tribus Episcopis simul congregatis